

Turisme a Portugal: balanç del 2023 i arrencada del 2024

El 2023, el sector turístic a Portugal va continuar la trajectòria de recuperació, va superar les expectatives i va establir nous rècords en diversos paràmetres. Per al 2024, esperem que es mantingui aquest bon funcionament, tot i que a un ritme més pròxim a la velocitat de creuer.

Diversos rècords establerts el 2023

És difícil assenyalar una mètrica en què l'any passat no se superessin nivells històrics. Començant pel nombre de pernoctacions, que van assolir els 77,1 milions, i d'hostes, que van superar els 30 milions. Aquesta última xifra és, aproximadament, el doble del registre de fa 10 anys i demostra el fort creixement del sector.

Portugal ha estat una de les destinacions amb més capacitat per recuperar el nivell de turistes internacionals previ a la pandèmia. Aquest bon funcionament del 2023 també es va veure influenciat per factors com la bona dinàmica del mercat emissor dels EUA i per esdeveniments puntuals, com les Jornades Mundials de la Joventut.

L'avanç de les pernoctacions va ser més intens entre els turistes no residents (el +15%) que entre els residents (el +2%), i es va tornar als patrons anteriors a la pandèmia (el 70% de les pernoctacions van correspondre a no residents i el 30% a residents). Els hostes residents van superar el nivell prepandèmia en un 10% (ja ho havien fet el 2022 en un 4%), i els no residents ho van fer per primera vegada en un 14%.

Pel que fa als no residents, destaca l'extraordinari exercici del mercat emissor dels EUA, amb un augment del 70% en relació amb el nivell prepandèmia, de manera que s'ha convertit en el tercer mercat emissor més voluminos.¹ Per tipologia, gairebé el 82% de les pernoctacions es van realitzar en hotels, tot i que les pernoctacions en lloguers turístics van registrar el major creixement interanual (el +16%, en relació amb el 10% en hotels i l'11% en turisme rural). Per regions, el creixement de les pernoctacions més intens va ser al Nord (el +15%) i a l'Àrea Metropolitana de Lisboa (el +13%). Destaca que, a l'Algarve, les pernoctacions de residents van disminuir tant en comparació amb el període prepandèmia (el -6%) com amb el 2022 (el -7%), a causa, possiblement, de factors de preu² i de la competència de destinacions similars i geogràficament pròximes al sud d'Espanya.

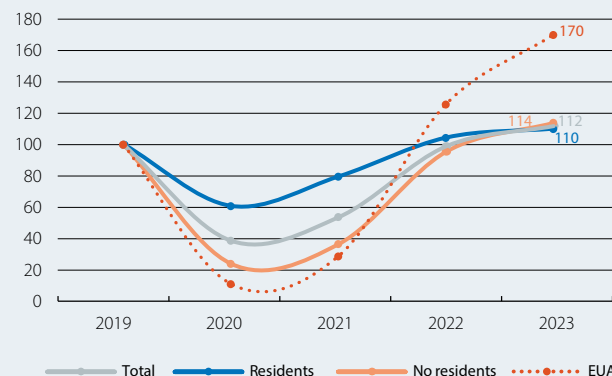
Aquestes xifres es van traduir en uns ingressos totals als establiments d'allotjament turístic de 6.000 milions d'euros, la qual cosa representa un creixement nominal del +20,1% en relació amb el 2022, també evident en termes reals (la inflació global mitjana anual el 2023 va ser del 4,3%, i la inflació dels serveis d'allotjament va ser del 17,2%). A la balança de pagaments, el saldo del turisme el 2023 va créixer el 20,7%, amb un superàvit del 7,1% del PIB. No obstant això, és curiós notar que, en el trimestre turístic més fort (el tercer), el

1. Vegeu el Focus «L'amic nord-americà: el boom del turisme procedent dels EUA a Portugal», a l'IM07/2023.

2. A l'agost del 2023, va assolir un RevPAR històric de 157,9 euros.

Portugal: nombre d'hostes (residents vs. no residents)

Nivell (100 = 2019)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE de Portugal.

creixement interanual de les importacions de turisme va ser més intens que el de les exportacions, ja que els viatges dels portuguesos a l'estranger van créixer el 30,3% interanual en el 3T 2023, en relació amb una caiguda del 3,1% en els viatges dins el país. Malgrat que els viatges interiors dels portuguesos continuen sent majoria (el 86% de tots els viatges dels residents), el creixement dels viatges a l'estranger el 2023 (el 21,5%) va ser superior al dels viatges interns (el 2,4%). Les principals destinacions dels viatges a l'estranger van ser Espanya (el 41,6%), França (el 10,1%) i Itàlia (el 6,9%).

El 2024 comença tímidament, tot i que les vacances de Setmana Santa han ajudat

En el 1T 2024, es va produir un creixement tant en el nombre de turistes com en el de pernoctacions en comparació amb el mateix trimestre del 2023 (el +7,7% i el +7,1%, respectivament), ritmes molt notables si considerem que la base de comparació és un excepcional 2023. No obstant això, aquestes dades encobreixen algunes variacions en els primers tres mesos de l'any, com es pot apreciar al quart gràfic, que mostra la variació de les pernoctacions a cadascun dels tres primers mesos de l'any en comparació amb el mateix mes de l'any anterior. Al gener, el funcionament va ser molt modest, fins i tot va caure en comparació amb el gener del 2023 (el -0,3%), amb una caiguda més marcada en les pernoctacions de residents (el -3%). El funcionament va anar millorant al llarg del trimestre, i, al març, tant les pernoctacions de residents com les de no residents van créixer més del 10% interanual. Una part d'aquest bon exercici deriva d'aquest efecte del període de vacances associat a la Pasqua: enguany, el període festiu es va repartir entre el març i l'abril, mentre que, el 2023, es va concentrar només a l'abril. Naturalment, això es va traduir en una menor taxa d'ocupació de llits al gener (i encara al febrer), però al març es va recuperar el registre més alt de la sèrie en aquest mes (el 42%).

Portugal: viatges mensuals dels portuguesos per destinació
(Milers)

Mes	Total (nombre)			Dins de Portugal (nombre)			A l'estranger (nombre)		
	2019	2022	2023	2019	2022	2023	2019	2022	2023
Total	24.463	22.627	23.668	21.363	19.969	20.440	3.100	2.657	3.228
Gener	1.501	1.373	1.570	1.313	1.275	1.423	188	97	148
Febrer	1.539	1.538	1.781	1.363	1.401	1.529	176	137	252
Març	1.634	1.431	1.502	1.422	1.261	1.352	212	170	150
Abril	2.060	1.972	2.177	1.739	1.666	1.873	321	306	304
Maig	1.539	1.456	1.546	1.356	1.282	1.334	184	174	212
Juny	2.001	1.901	1.933	1.677	1.641	1.636	323	260	297
Juliol	2.607	2.565	2.523	2.304	2.294	2.192	303	271	330
Agost	4.122	3.614	3.685	3.595	3.206	3.136	527	408	548
Setembre	1.939	1.778	1.806	1.705	1.549	1.502	234	229	305
Octubre	1.443	1.270	1.297	1.278	1.103	1.130	165	167	166
Novembre	1.555	1.350	1.266	1.365	1.188	1.080	190	161	187
Desembre	2.524	2.381	2.583	2.246	2.103	2.252	278	278	331

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE de Portugal.

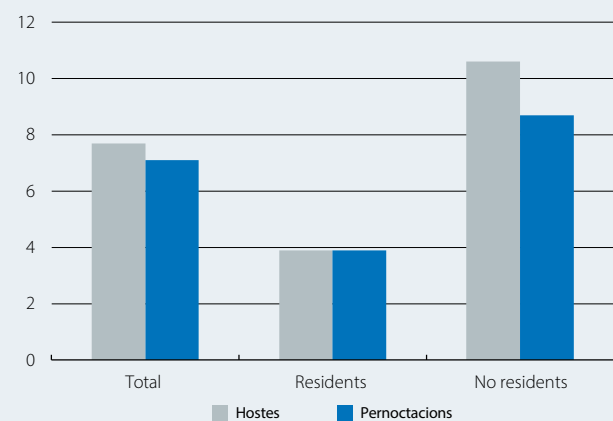
Per regions i en volum, el Nord i l'Algarve presenten el major augment de pernотacions en el 1T 2024 en relació amb el mateix període de l'any anterior. En termes de variació, destaquen la regió de l'Oest i la Vall del Tajo (el +23%), el Nord (el +10%) i el Centre (el +10%). Per mercat emissor, el major creixement es dona en orígens amb baixos pesos en el total, la qual cosa subratlla la creixent diversificació del turisme portuguès. Amb un creixement d'hostes superior al 20% en comparació amb el 1T 2023, destaquen Irlanda (el 23%), Dinamarca (el 25%), Polònia (el 26%) i el Canadà (el 30%). Pel costat més negatiu destaca la caiguda d'un dels mercats emissors més representatiu, França (el -71%). En volum, els EUA continuen destacant amb 41.600 turistes més.

En general, les dades del 1T són coherents amb les nostres perspectives de l'evolució del turisme el 2024, amb un augment esperat de turistes al voltant del 5%. L'efecte rebot de la recuperació postpandèmia es va esgotant, l'ús de la capacitat aeroportuària instal·lada es va aproximant al límit i es percep una certa cautela per part dels viatgers dels mercats europeus centrals, més pròxims al conflicte a Ucraïna. D'altra banda, l'escenari macroeconòmic central, que descarta la recessió a la zona de l'euro (on hi ha els principals mercats emissors de turistes per a Portugal), continuarà donant suport al creixement del sector al país, gràcies a una certa recuperació del poder adquisitiu, derivada del creixement salarial, i a la reducció de la inflació i dels tipus d'interès. Ja en el 2T 2024, a l'abril, el nombre de vols als aeroports nacionals va continuar superant els registres de l'any passat, la qual cosa és un bon indicatiu de cara als propers temps.

En resum, malgrat que aquestes primeres dades de l'any són coherents amb les nostres previsions, cal veure si la forta tendència del març es mantindrà o si prevaldrà el modest funcionament del gener i del febrer.

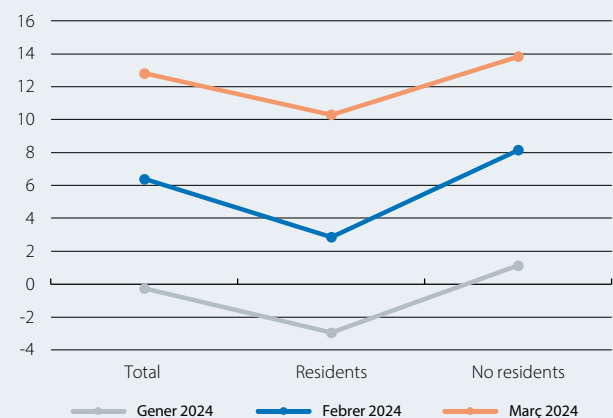
Tiago Belejo Correia

Portugal: nombre d'hostes i de pernотacions
Variació 1T 2024 vs. 1T 2023 (%)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE de Portugal.

Portugal: nombre de pernотacions
Variació en relació amb el mateix mes del 2023 (%)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE de Portugal.